

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

YASUNARI KAWABATA

Vechiul
oraș imperial

Traducere din japoneză și note de
ANCA FOCȘENEANU

HUMANITAS
fiction

Nota traducătorului

Vechiul oraș imperial, Kyōto, oraș din centrul insulei principale a arhipelagului japonez, a fost capitală imperială între anii 794 și 1867. Orașul este înconjurat de munți care oferă peisaje naturale minunate tot anul. Acest Kyōto, cu atmosfera sa tradițională, este locul principal de desfășurare a evenimentelor din acest roman. În oraș, tot anul, au loc peste trei sute de sărbători tradiționale, grupate pe anotimpuri, dintre care cele mai importante sunt descrise în carte. De asemenea, în Kyōto există un număr foarte mare de temple budiste și șintoiste la care autorul face deseori referire. Fiecare sărbătoare are în centru un anumit templu sau sanctuar. Districtul Gion din Kyōto este cel mai renumit district al gheișelor (numite aici *geiko*). Viața în acest district este strict legată de ritmul sărbătorilor și ritualurilor șintoiste.

Trebuie menționat faptul că personajele din roman vorbesc în dialectul elegant din Kyōto, particularitate pe care din păcate traducerea românească nu are cum s-o surprindă.

Flori de primăvară

„A, au înflorit și anul ăsta“, și-a spus Chieko, întâmpinând gingășia primăverii, pe când descoperea că pe trunchiul bătrânului arțar răsăriseră iar viorelele.

Arțarul lor era într-adevăr neobișnuit de mare pentru un copac crescut în grădina strâmtă a unei case de oraș. Trunchiul său era mai gros decât talia lui Chieko, dar, de fapt, nici nu putea fi vorba de o comparație între scoarța aspră și scorojită de vreme a bătrânului trunchi acoperit de mușchi verzui și trupul tânăr, plin de prospețime și delicat al lui Chieko.

Prin dreptul mijlocului lui Chieko, trunchiul arțarului se răsucea ușor la dreapta, și puțin mai sus de creștetul ei se îndoia și mai tare. De acolo se despărțea în mai multe crengi stufoase care se întindeau deasupra întregii grădini. Vârfurile crengilor mai lungi atârnav puțin în jos, împovărate de propria lor greutate.

Ceva mai jos de locul unde se îndoia mai mult, în trunchi erau două mici scorburi, și în fiecare din ele răsăreau și înfloreau viorele în fiecare primăvară. De când se știa Chieko, aceste două tufe mici de viorele erau acolo, pe trunchi.

Între cele două tufe, viorelele de sus și cele de jos, era o distanță cam de un picior. Cu trecerea vremii, obișnuindu-se cu prezența lor, Chieko se întreba uneori: „Oare viorelele de sus și cele de jos se întâlnesc vreodată? Știi ele oare unele de existența celorlalte? Dar, de fapt cuvintele «a se întâlni» și «a ști» au vreun sens în cazul viorelelor?“

În fiecare primăvară făceau cel mult cinci flori. Și, cu toate astea, să înmugurească și să înflorească în acele scorburi

înghesuite de copac era ceva! Chieko le privea din hol sau își plimba privirea de jos, de la rădăcina copacului, în sus, spre ele, și se întâmpla ca uneori să fie impresionată de „viața“ viorelelor de pe copac, iar alteori să fie pătrunsă până în adâncul sufletului de un sentiment de singurătate.

„S-au născut într-un loc atât de neprielnic și totuși continuă să trăiască aici...“

Printre clienții care veneau la magazinul familiei lui Chieko erau și unii care admirau splendoarea bătrânului arțar. Însă aproape nici unul nu observase că pe trunchiul lui înfloriseră viorele. Nodurile, ce dau mărturie de vechimea și puterea copacului, precum și mușchiul verzui acoperindu-i aproape în întregime trunchiul, îl făceau să pară și mai maiestuos și nobil. Plăpândeale viorele care se adăposteau în trunchiul său treceau cu atât mai mult neobservate.

Fluturii însă știau de ele. Când Chieko a zărit florile, un roi de fluturi mici și albi care zburau prin grădină, aproape de pământ, a venit dansând de la rădăcina arțarului până în preajma viorelelor. Alăturându-se mugurilor mici, tineri și roșietici ai arțarului care stăteau să plesnească, dansul acelor fluturi albi era proaspăt și strălucitor. Iar frunzele și florile celor două tufe mici de viorele păreau că se reflectă vag în culoarea ver-de-crud a mușchiului de pe trunchiul arțarului.

Era o zi blândă și domoală de primăvară învăluită parcă într-o ceață fină.

Chieko, așezată pe verandă, a rămas cu privirea la viorelele de pe trunchi, chiar și după ce roiul de fluturi s-a îndepărtat dansând.

„Ați reușit să înfloriți într-un astfel de loc și anul acesta. Vă așteptam, mi-a fost dor de voi!“ a îngânat Chieko.

Cam sub locul unde creșteau viorelele, la rădăcina arțarului, se înălța un vechi felinar de grădină din piatră,

torō¹. Pe pedestalul lui era sculptată o siluetă stând în picioare. Tatăl său îi spusese cândva că acea sculptură îl reprezintă pe Christos.

— Nu e Fecioara Maria? întrebese atunci Chieko. La templul zeului Tenjin² din Kitano³ am văzut o sculptură mare, aproape la fel cu asta.

— Nu, acesta este Christos, a zis tatăl scurt. Nu vezi că nu are Pruncul în brațe?

— A, ai dreptate... a încuviințat Chieko. Printre strămoșii noștri au fost și creștini? a întrebat ea apoi.

— A, nu. Felinarul a fost adus aici ori de grădinar, ori de pietrar. Nu e un felinar chiar atât de neobișnuit.

Acest felinar creștin era probabil lucrat demult, pe vremea când creștinismul fusese interzis⁴.

Pentru că era făcută din piatră de calitate proastă, grosolană, moale și sfărâmicioasă și fusese bătută de ploii și vânturi timp de câteva sute de ani, statuetei sculptate nu i se mai distingeau clar decât contururile capului, trunchiului și picioarelor. Restul nu se mai putea desluși. Sau, poate chiar de la început, fusese sculptată grosolan, fără detalii. Mâncile atârnavă lungi până la glezne. Părea că se roagă, cu mâinile împreunate la piept, dar forma acestora nu se putea desluși, se vedea doar ca o ridicătură acolo unde ar fi trebuit să fie brațele. Totuși, inspira un alt sentiment decât statuile budiste ale lui Buddha și Jizō⁵.

---

1 Tōrō, felinare specifice grădinilor japoneze, din piatră sau metal; se foloseau inițial la templele șintoiste și budiste.

2 Zeul Tenjin, sufletul zeificat al lui Sugawara Michizane (845-903), învățat al epocii Heian.

3 Zonă din Kyōto.

4 În jurul anului 1600, creștinismul, răspândit în Japonia mai ales de către misionarii spanioli, a fost interzis prin diferite decrete date de shoguni, iar adepții săi au fost prigoniți.

5 Jizō, zeitate budistă; protectorul copiilor și al călătorilor.

Felinarul creștin, care pe vremuri fusese un simbol al credinței sau poate doar un obiect decorativ al culturii occidentale străvechi, se afla acum într-o grădină obișnuită ca a lor, lângă rădăcina bătrânului arțar, numai datorită patinei pe care i-o dăduse trecerea timpului. Când se întâmpla ca vreun client să-i arunce priviri, tatăl lui Chieko spunea doar: „E statuia lui Christos“. Dar se întâmpla extrem de rar ca vreunul dintre partenerii de afaceri să bage de seamă felinarul pă răginit, ascuns în umbra uriașului arțar. Chiar dacă se întâmpla ca vreunul din vizitatori să-l zărească, nu zăbovea mult cu privirea asupra lui; prezența unui felinar sau două într-o grădină fiind un lucru obișnuit.

Părăsind viorelele pe care le descoperise pe trunchi, privirea lui Chieko a coborât lin spre statuia lui Christos. Chieko nu frecventase o școală condusă de misionari, dar pentru a se obișnui cu limba engleză mergea uneori la biserica creștină și citise Biblia, atât Vechiul, cât și Noul Testament. Totuși nu i se părea potrivit să aducă flori ca ofrandă și să aprindă lumânări în fața acestui felinar învechit. De altfel, nicăieri pe felinar nu era reprezentată o cruce.

I-a trecut prin minte că viorelele de deasupra statuii lui Christos puteau fi sufletul Fecioarei Maria. Și de la felinar și-a ridicat iar privirile către flori. Și-a amintit pe neașteptate de greierii pe care-i creștea într-un vas antic de Tamba¹.

Chieko începuse să crească greieri cu vreo patru, cinci ani înainte, la mult timp după ce descoperise viorelele care creșteau în scorburile bătrânului arțar. Odată, când mersese la o colegă de liceu care creștea greieri, îi auzise țărâind neîncetat în sufrageria acesteia. La plecare primise câțiva în dar.

---

¹ Tamba, denumirea veche a zonei cuprinzând partea centrală din prefectura Kyōto și partea centrală și estică a prefecturii Hyōgo.

— Vai de ei, să trăiască așa închiși într-un vas! a spus Chieko, dar prietena ei i-a răspuns că e mai bine așa decât să-i ții într-un coș deschis în care oricum mor.

I-a mai spus că, pentru că sunt mulți iubitori de greieri, există chiar și temple unde se cresc greieri și li se vând ouăle¹.

Numărul greierilor crescuse acum și erau împărțiți în două vase de Tamba. În fiecare an, exact pe la întâi iulie ieșeau din ouă, iar pe la mijlocul lui august începeau să cânte.

Totuși se nasc, cântă, depun ouă și apoi mor în aceeași oală întunecată și strămtă. Chiar și așa, din moment ce astfel e conservată specia, e poate mai bine decât să ducă o viață scurtă de o singură generație, cum se întâmplă dacă sunt crescuți într-un coș. Dar e o viață petrecută în întregime în interiorul unui vas care reprezintă pentru ei tot universul.

Și Chieko știa că în China străveche există povestea numită *Universul din vas*. În vasul din legendă se găsea un palat minunat și îndestulat cu toate bunătățile pământului, unde se bea vinul cel mai gustos. Adică, lumea din vas era o lume departe de cea obișnuită, pământeană, era un alt tărâm, unul fermecat. Povestea e una din multele legende păstrate de pustnicii învățați.

Cu siguranță însă că greierii nu s-au retras ei singuri în vas pentru că s-au săturat de lumea trecătoare și înșelătoare de afară, precum pustnicii. Poate că nici măcar nu știu că se află într-un vas. Și așa își duc mai departe viața.

Ceea ce a mirat-o cel mai tare pe Chieko la ei a fost faptul că, dacă din când în când nu introducea bărbătuși din afară, în vas se nașteau numai pui mici și plăpânzi. Pentru că se perpetua reproducerea între rude. Pentru a evita acest lucru, crescătorii de greieri au obiceiul de a schimba periodic bărbătușii din vase între ei.

---

¹ Japonezii au o mare sensibilitate pentru anumite insecte, mai ales pentru cele care cântă, și obișnuiesc să le crească în casele lor pentru a se bucura de sunetele acestora.

Acum era primăvară, nu toamnă, anotimpul greierilor, dar faptul că viorelele care au înflorit și anul acesta în scorburile din trunchiul arțarului au făcut-o pe Chieko să-și amintească de greieri nu era întâmplător.

Pe greieri Chieko îi pusese în vas, dar viorelele, de ce își aleseseră oare singure un loc atât de strâmt? Totuși, anul acesta, la fel ca în toți ceilalți, viorelele aveau să înflorească, iar greierii să se nască și să cânte în continuare.

„Așa o fi viața firii...?”

Chieko și-a dat după ureche șuvițele pe care i le răvășise adierea de primăvară. Și, gândindu-se la ea prin comparație cu viorelele și greierii, s-a întrebat: „Dar eu... ?”

Chieko era singura care privea aceste viorele plâpânde în ziua de primăvară care se umplea văzând cu ochii de viața clocoțitoare a firii.

Oamenii din magazin se pregăteau pentru pauza de prânz.

Iar pentru Chieko se apropia timpul de a merge să admire cireșii înfloriți¹, așa cum se înțelesese cu Shin'ichi.

Cu o zi înainte, Mizuki Shin'ichi îi telefonase și o invitase să meargă la sanctuarul Heian-jingū² să admire florile de cireș. Un prieten de-al lui Shin'ichi, care lucra de vreo jumătate de lună drept controlor de bilete la intrarea în parcul sanctuarului, îi spusese acestuia că acum era momentul cel mai bun pentru a vedea cireșii în întreaga lor splendoare.

---

1 Admiratul pomilor înfloriți, mai ales al cireșilor, este un obicei vechi în Japonia, care s-a transformat într-o sărbătoare. Există numeroase locuri, precum grădini, temple, dealuri întregi sau malurile râurilor, unde pot fi admirați cireșii înfloriți.

2 Heian-jingū, sanctuar șintoist foarte cunoscut din Heian (vechiul nume al orașului Kyōto, de pe vremea când era capitală imperială) construit în 1895 pentru aniversarea a 1100 ani de la mutarea capitalei imperiale în acest oraș.

Cuprins

<i>Nota traducătorului</i>	5
Flori de primăvară	7
Templul de maici și zăbrelele	27
Orașul chimonourilor	47
Cedrii de pe muntele Kitayama	69
Sărbătoarea Gion	89
Culorile toamnei	111
Verdele pinilor	131
Surori în toamnă târzie	155
Flori de iarnă	171

În colecția **Raftul Denisei** au apărut

Arthur Golden, *Memoriile unei gheșe*
Sarah Hall, *Michelangelo Electric*
Kurt Vonnegut, *Pianul mecanic*
Stefan Heym, *Relatare despre regele David*
John Fante, *Întreabă praful*
Nick Hornby, *Turnul sinucigașilor*
Salman Rushdie, *Furie*
Marguerite Duras, *Stăvilă la Pacific*
Laura Restrepo, *Delir*
Anaïs Nin, *Incest*
Nikos Kazantzakis, *Zorba Grecul*
Mitch Albom, *Marți cu Morrie*
Guillermo Martínez, *Crimele din Oxford*
Kurt Vonnegut, *Bufoniada*
Anthony Burgess, *Portocala mecanică*
Irvin D. Yalom, *Plânsul lui Nietzsche*
Anaïs Nin, *Foc*
Andrew Sean Greer, *Confesiunile lui Max Tivoli*
Leo Perutz, *Călărețul suedez*
Jeanette Winterson, *Pasiunea*
Naghib Mahfuz, *Akhenaton, cel ce sălășluiește în adevăr*
António Lobo Antunes, *Bună seara lucrurilor de pe-aici*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Milarepa*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Domnul Ibrahim și florile din Coran*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Oscar și Tanti Roz*
William Golding, *Împăratul muștelor*
Pascal Quignard, *Vila Amalia*
Almudena Grandes, *Vârstele lui Lulú*
Ismail Kadare, *Palatul Viselor*

Jesús Díaz, *Spune-mi ceva despre Cuba*
Paul Auster, *Palatul lunii*
Nicole Krauss, *Istoria iubirii*
Carlos Fuentes, *O companie neliniștitoare*
Alessandro Baricco, *Castele de furie*
Taichi Yamada, *Străini*
Leonid Tîpkin, *O vară la Baden-Baden*
Yasunari Kawabata, *Maestrul de go*
Ingeborg Bachmann, *Malina*
Dave Eggers, *Să te ții alergătură!*
Jonathan Safran Foer, *Extrem de tare și incredibil de aproape*
Richard Zimler, *Ultimul cabalist din Lisabona*
Sarah Dunant, *În compania curtezanei*
Péter Esterházy, *Un strop de pornografie maghiară*
John Fante, *Drumul spre Los Angeles*
John Updike, *Teroristul*
Anaïs Nin, *Delta lui Venus. Povestiri erotice*
Julio Cortázar, *Armele secrete*
James Meek, *Un gest de iubire*
Jeanette Winterson, *Scris pe trup*
John Berendt, *Miezul nopții în grădina binelui și a răului*
Hanif Kureishi, *Buddha din suburbie*
Daniel Kehlmann, *Măsurarea lumii*
Anne Tyler, *Căsătorie de amatori*
Joey Goebel, *Torturați-l pe artist*
Ann Patchett, *Belcanto*
John Updike, *Vrăjitoarele din Eastwick*
James Frey, *O mie de fărâme*
Arnon Grunberg, *Istoria calviției mele*
Mihail Bulgakov, *Maestrul și Margareta*
Sarah Dunant, *Nașterea lui Venus*
Gonzalo Torrente Ballester, *Cronica regelui aiurit*
Friedrich Dürrenmatt, *Justiție*

Kurt Vonnegut, *Sirenele de pe Titan*
Douglas Carlton Abrams, *Jurnalul pierdut al lui Don Juan*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Viața mea cu Mozart*
Will Self, *Cum trăiesc morții*
Kelly Jones, *Al șaptelea licorn*
Peter Carey, *Furtul. O poveste de iubire*
Hubert Selby Jr., *Recviem pentru un vis*
Fumiko Enchi, *Măștile*
Jonathan Safran Foer, *Totul e iluminat*
Ismail Kadare, *Umbra*
Anaïs Nin, *Henry și June*
Rachel Cusk, *Arlington Park*
Jesús Díaz, *Cele patru fugi ale lui Manuel*
John Fante, *O să vină și primăvara, Bandini*
Douglas Coupland, *Toate familiile sunt psihotice*
Mitch Albom, *Încă o zi*
Diane Setterfield, *A treisprezecea poveste*
Nikos Kazantzakis, *Hristos răstignit din nou*
Milorad Pavić, *Mantia de stele*
Sarah Dunant, *Transgresiuni*
Joey Goebel, *Anomalii*
Andreï Makine, *Fiica unui Erou al Uniunii Sovietice*
Ellis Avery, *Foc în pavilionul de ceai*
Ludmila Ulițkaia, *Al dumneavoastră sincer, Șurik*
Yasunari Kawabata, *Dansatoarea din Izu*
Didier van Cauwelaert, *Evanghelia după Jimmy*
Gregor von Rezzori, *Memoriile unui antisemit*
Alessandro Perissinotto, *Celei care mă judecă*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Copilul lui Noe*
James Frey, *Prietenul meu Leonard*
Douglas Coupland, *Generația X*
Pablo De Santis, *Caligraful lui Voltaire*
John Updike, *Fugi, Rabbit*

J.M. Coetzee, *Maestrul din Petersburg*
David Mitchell, *Atlasul norilor*
Sawako Ariyoshi, *Soția doctorului*
Laura Restrepo, *Dulce companie*
Leo Perutz, *Iuda lui Leonardo*
Kurt Vonnegut, *Bun venit printre maimuțe*
Carol Shields, *Jurnal în piatră*
Taichi Yamada, *În căutarea unei voci din depărtare*
Martin Suter, *Diavolul din Milano*
Amos Oz, *Poveste despre dragoste și întuneric*
Michael Chabon, *Băieți teribili*
Rick Moody, *Furtuna de gheață*
Gary Shteyngart, *Absurdistan*
Tash Aw, *Fabrica de mătase*
Richard Ford, *Cronicarul sportiv*
Gonçalo M. Tavares, *Ierusalim*
Joseph Roth, *Spovedania unui ucigaș.*
Legenda sfântului bețiv
Eduardo Mendoza, *Mauricio sau alegerile locale*
Eric-Emmanuel Schmitt, *Secta Egoiștilor*
Alessandro Piperno, *Cu cele mai rele intenții*
Arnon Grunberg, *Nesuferitele zile de luni*
Jeanette Winterson, *Portocalele nu sunt singurele fructe*
Cinghiz Aitmatov, *Stigmatul Casandrei*
Sawako Ariyoshi, *Dansatoarea de Kabuki*
Naghib Mahfuz, *O mie și una de nopți și zile*
John Updike, *Întoarcerea lui Rabbit*
Mo Yan, *Sorgul roșu*
Arthur Japin, *În ochii Luciei*
Guillermo Martínez, *Moartea lentă a Lucianei B.*
Kurt Vonnegut, *Cutremur de timp*
Fumiko Enchi, *Ani de așteptare*
Ismail Kadare, *Amurgul zeilor stepei*
J.M. Coetzee, *Viața și vremurile lui Michael K*

John Cowper Powys, *Cercul nebunilor*
Subcomandante Marcos, Paco Ignacio Taibo II, *Morții incozi*
Sara Gruen, *Apă pentru elefanți*
Niccolò Ammaniti, *Cum vrea Dumnezeu*
Zeruya Shalev, *Viața amoroasă*
Madeleine Thien, *Certitudine*
Lesley Downer, *Ultima concubină*
Irvin D. Yalom, *Minciuni pe canapea*
António Lobo Antunes, *Ordinea naturală a lucrurilor*
Jay Parini, *Ultima gară*
Yasunari Kawabata, *Vechiul oraș imperial*

În pregătire

Jeanette Winterson, *Sexul cireșilor*
Daniel Kehlmann, *Eu și Kaminski*

